

Tjänsteskrivelse

Datum

2026-10-06

Vår referens

Daniel Pamp

Utredningssekreterare

Daniel.Pamp@malmo.se

Remiss Socialdepartementet - Utökad tillsyn över barn vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav enligt socialtjänstlagen (Ds 2026:19)

GRF-2026-9805

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat promemorian Utökad tillsyn över barn vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav enligt socialtjänstlagen (Ds 2026:19). För grundskolenämndens del innebär förslaget huvudsakligen att elever vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav ska erbjudas fritidshem i den omfattning som behövs för att föräldern fullt ut ska kunna delta i anvisade aktiviteter. Grundskoleförvaltningen ställer i sitt förslag till yttrande sig i huvudsak positiv till förslaget. Grundskoleförvaltningen framhåller samtidigt vikten av att kommunerna kompenseras för de faktiska merkostnader som reformen medför och att reformens ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser följs upp.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till yttrande och skickar yttrandet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Utökad tillsyn över barn vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav enligt socialtjänstlagen (Ds 2026:19)
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU 261016 Remiss Socialdepartementet - Utökad tillsyn över barn vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav enligt socialtjänstlagen (Ds 2026:19)
- Förslag till yttrande GRN 261028 Remiss Socialdepartementet - Utökad tillsyn över barn vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav enligt socialtjänstlagen (Ds 2026:19)

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2026-10-16

Grundskolenämnden 2026-10-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Grundskoleförvaltningens förslag till yttrande är avgränsat till de delar av promemorian som berör grundskolenämndens ansvarsområde. Promemorians huvudsakliga förslag innebär, för grundskolenämndens del, att elever vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav enligt socialtjänstlagen ska erbjudas fritidshem i den omfattning som behövs för att föräldern fullt ut ska kunna delta i anvisade aktiviteter. Deltagande i sådana aktiviteter föreslås därmed likställas med förvärvsarbete och studier vid bedömningen av rätten till fritidshem.

Remissens förslag

4.1 Barn till föräldrar som deltar i aktivitet ska erbjudas utökad tid i barnomsorg

Promemorians förslag

Ett barn, vars förälder omfattas av ett aktivitetskrav, ska erbjudas förskola och fritidshem i den omfattning det behövs med hänsyn till att föräldern fullt ut ska kunna delta i anvisade aktiviteter.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen tillstyrker förslaget. Förvaltningen bedömer att förslaget innebär ett förtydligande av rätten till fritidshem för den aktuella målgruppen. Redan i dag kan elever erbjudas fritidshem utifrån elevens eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Förvaltningen bedömer därför att den föreslagna förändringen bör kunna hanteras i likhet med den ram som finns idag för befintliga processer för prövning av elevers rätt till fritidshem.

4.1.1 Vad menas med förälder?

Promemorians bedömning

Det föräldrabegrepp som gäller vid erbjudande av förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg bör gälla för erbjudande av tillsyn av barn, vars förälder omfattas av ett aktivitetskrav.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen har inga invändningar mot promemorians bedömning.

4.1.2 Vilka barn ska omfattas?

Promemorians bedömning

Den utökade tiden i förskola för barn, vars förälder omfattas av ett aktivitetskrav, bör gälla för barn som är bosatta i Sverige från det att barnet fyller ett år.

Den utökade tiden i fritidshem för elever, vars förälder omfattas av ett aktivitetskrav, bör gälla elever som deltar i utbildning i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, specialskola eller sameskola och som längst till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen delar promemorians bedömning.

4.1.3 När ska tillsynen erbjudas?

Promemorians bedömning

De tider på året och dygnet då det finns skyldighet att erbjuda förskola och fritidshem åt ett barn vars förälder omfattas av ett aktivitetskrav bör vara desamma som för ett barn vars förälder förvärvsarbetar eller studerar.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen delar promemorians bedömning.

4.1.4 Var ska tillsynen erbjudas?

Promemorians bedömning

De principer som gäller för placering vid förskoleenhet eller fritidshem bör gälla även när föräldrarna deltar i aktiviteter som anvisats enligt socialtjänstlagen.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen delar promemorians bedömning.

6.1 Förslagen ska träda i kraft den 1 juli 2027

Promemorians förslag

Ändringarna i skollagen ska träda i kraft den 1 juli 2027. Dock ska den ändrade skyldigheten att erbjuda förskola tillämpas första gången den 1 september samma år

medan den ändrade skyldigheten att erbjuda utbildning i fritidshem ska tillämpas första gången höstterminen det året.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen tillstyrker promemorians förslag.

7.2.2 Konsekvenser för kommuner

Promemorians bedömning

Förslaget bedöms medföra ett ökat behov av förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg och ett ökat antal deltagare i aktiviteter enligt socialtjänstlagen. De ökade kostnaderna bedöms täckas av de medel som redan fördelats till kommunerna.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen delar bedömningen att kommunerna ska kompenseras för de merkostnader som följer av förslaget. Förslaget innebär en utökad skyldighet för kommunerna att erbjuda fritidshem och kan medföra såväl fler inskrivna elever som utökade vistelsetider. Grundskoleförvaltningen anser därför att reformens faktiska ekonomiska konsekvenser behöver följas. Om de avsatta medlen inte motsvarar kommunernas merkostnader ska kommunerna kompenseras i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen.

7.4 Konsekvenser för barn

Promemorians bedömning

Förslaget är förenligt med barns bästa och bedöms leda till att mer utbildning erbjuds barn vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav. På sikt bedöms förslaget kunna stärka berörda barns utveckling.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen delar promemorians bedömning. En ökad tillgång till fritidshem innebär att fler elever i målgruppen ges möjlighet att ta del av fritidshemmets utbildning, som ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation.

7.9 Uppföljning av förslaget

Promemorians bedömning

Statens skolverk bör följa upp om förslaget leder till att barn, vars föräldrar omfattas av aktivitetskrav, erbjuds mer tid i förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg.

Redovisningen bör ske senast den 1 oktober 2028.

Grundskoleförvaltningens bedömning

Grundskoleförvaltningen delar promemorians bedömning att reformen bör följas upp.

Grundskoleförvaltningen anser att uppföljningen även bör omfatta reformens ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser för kommunerna.

Ansvariga

Linda Deltinger Utbildningschef

Peter Lindberg Förvaltningschef